

Inleiding

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn een hardnekkig en niet altijd zichtbaar probleem. In Nederland zijn naar schatting jaarlijks 200.000 volwassenen en 119.000 kinderen slachtoffer. Om te zorgen voor veiligheid en de juiste hulp is het belangrijk dat signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling goed in beeld zijn bij mensen die hier in hun werk zicht op hebben. De Meldcode helpt beroepskrachten bij hoe ze kunnen handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verbeterde Meldcode

De meldcode wordt per 1 januari 2019 aangepast. Melden bij Veilig Thuis wordt bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid de professionele norm. Om beroepskrachten te helpen bij het bepalen of hier sprake van is, zijn afwegingskaders toegevoegd. Als er een vermoeden is van acute of structurele onveiligheid is melden bij Veilig Thuis nodig, omdat Veilig Thuis informatie uit verschillende meldingen kan combineren om de veiligheidssituatie beter in te schatten en omdat Veilig Thuis beroepskrachten dan waar nodig kan ondersteunen bij het zorgen voor langdurige veiligheid voor het slachtoffer. Door de aanpassing van de Meldcode komen signalen en vermoedens van ernstig huiselijk geweld of kindermishandeling eerder en vaker in beeld bij Veilig Thuis. Ook wanneer de professional zelf hulp kan bieden of organiseren. Een melding doen betekent immers niet dat de professional de hulpverlening overdraagt, maar dat hij samen met Veilig Thuis werkt aan veiligheid voor het slachtoffer.

Wettelijke verplichting

Vanaf 1 januari 2019 zijn alle beroepskrachten wettelijk verplicht om bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid te melden bij Veilig Thuis en het afwegingskader te hanteren. Eerder gold alleen de plicht om de Meldcode te gebruiken, maar geen verplichting om te melden. Met de aanpassing van de Meldcode werken alle beroepskrachten samen aan een betere aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Stappenplan

Iedere organisatie en zelfstandige professional ontwikkelt een eigen meldcode met daarin 5 stappen en is wettelijk verplicht om deze 5 stappen in haar meldcode op te nemen. Binnen de scholen van Federatie SOM geldt onderstaande meldcode en bijbehorend stappenplan:

Stap 1: signalen in kaart brengen.

Het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en het bespreken van deze signalen met de ouders vormen een belangrijk onderdeel van het werk van leerkrachten en intern begeleiders. Aan het in kaart brengen van de signalen gaat soms een 'niet plus' gevoel vooraf. Deze signalen en eventueel van ouders verkregen informatie vormen dan de basis voor verdere actie.

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Maak een verslagje binnen Parnassys van de gesprekken (met ouders of kinderen) over deze signalen en geef aan welke vervolgstappen er worden gezet. Beschrijf de signalen op zo feitelijk mogelijk.

Stap 2: overleg met de intern begeleider en de directie. De intern begeleider raadpleegt eventueel Veilig Thuis.

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met de intern begeleider en de directie. Ook kan hij of zij in overleg gaan met de leerkracht zijn waarbij de leerling het jaar daarvoor in de klas heeft gezeten, of de leerkracht van een broertje of zusje. De IB-er kan zo nodig de Veilig /thuis raadplegen om advies te vragen.

Stap 3: gesprek ouders.

In het primair onderwijs geldt: ga altijd in gesprek met de ouder(s) en *indien mogelijk* met het kind. Hoewel dit de moeilijkste stap is voor professionals, toont onderzoek aan dat 75% van de ouders blij is met deze stap. Gesprek en openheid kunnen bijdragen aan het doorbreken van het negatieve patroon. Bij het gesprek is de intern begeleider en/of de directie aanwezig. Het is handig om hierbij onderstaande volgorde te hanteren:

1. leg de ouder(s) het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig de ouder(s) uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen

Stap 4: wegen van huiselijk geweld/kindermishandeling

Dit gebeurt aan de hand van het afwegingskader:

1. Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en
 - A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten
 - B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. De directeur van mijn school is op de hoogte. Ga verder naar afweging 2.
2. Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:
 - A: NEE -> ga verder naar afweging 3
 - B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.
3. Ben ik, of iemand anders in mijn school of een ketenpartner in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?
 - A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder
 - B: JA -> ga verder met afweging 4
4. Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?
 - A: NEE -> melden bij Veilig Thuis
 - B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.
5. Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?
 - A: NEE -> melden bij Veilig Thuis
 - B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen

Stap 5: neem twee beslissingen.

1. Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid. Daarnaast geldt een derde norm: *onthulling*. Dit is de situatie waarin een kind meldt zich onveilig te voelen.
2. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk? In alle gevallen waarin *onvoldoende hulp* geboden of georganiseerd kan worden, dient melding gemaakt te worden bij Veilig Thuis.

Overige informatie

Veilig Thuis Het is de moeite waard persoonlijk kennis te maken met Veilig Thuis. In tegenstelling tot eerder, wordt vanuit de verbeterde Meldcode een partnerschap aangegaan. Veilig Thuis geeft vanaf de invoering van de verbeterde Meldcode altijd een terugkoppeling binnen 5 werkdagen na onderzoek. Zij monitort vanaf het nieuwe jaar alle meldingen over een periode van 1,5 jaar i.p.v. de tot op heden gehanteerde 8-9 maanden.

Dossiervorming De stappen uit de Meldcode worden in het dossier van het kind gezet. Sluit ieder traject met "We sluiten het dossier af" o.v.v. de datum. Wijs medewerkers erop objectief te rapporteren; schrijf op wat je ziet en hoort, altijd op feiten gebaseerd.

Privacy In alle gevallen gaat de meldcode boven privacy of Wet AVG.

Scholing In de federatie SOM heeft het onderwijsgevend personeel de training mbt de meldcode gevolgd via de online training van Augeo. De eerste training was in maart 2020 en het opfrismoment was in december 2020.